Ч. 128 Субота 8 (20) червня 1896. Рік VI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенєм оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостввах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Спільні Делеґациї.

В доповненю вчерашного справозданя про засідане австрийскої Делеґациї з дня 16 червня, подаємо нинї виголошену тоді промову дел. Барвіньского, як єї подають віденьскі часописи.

Дел. Барвіньский заявив, що се неоспоримий факт, що тридержавний союз показав ся дуже успішною орґанізацією оборонною в середній Европі, котрій маємо завдячувати удержанє і скріпленє европейского мира. Се мушу — говорив бесїдник — піднести з великим вдоволенєм, будучи заступником Галичини, котра передовсїм потрібує спокою для свого культурного розвитку. Відтак висказав ся п. Барвіньский з признанєм о експозе ґр. Ґолуховского і підніс сей уступ, в котрім каже ся, що відносини нашої монархії до Росиї уложили ся дружно. Непохитне придержуванє істнуючих договорів і оминанє всего, що могло би збудити підозрінє, мов би вмішувано ся у внутрішні відносини держав балканьских, — надають ся до того, щоби усунути недовірє до російскої політи, тим більше, що володар великого царства і управитель російского міністерства справ заграничних уважають ся прихильниками мира. Нема ніякої причини сумнївати ся о правдивости мирних змагань теперішного правительства російского. Свобідний розвиток держав балканьских без всякої чужосторонної інґеренциї у внутрішні їх відносини мусить кождий щирий прихильник европейского мира повитати радістно.

Однак хто знає бодай як-так внутрішні відносини російскі, сей не може заперечити, що в російскій суспільности суть могучі і впливові елементи, котрі напирають до радикальних змін в станї посїданя культурних народів і держав та отверто заявляють своє ворогованє против культури т. зв. „гнилого Заходу“, против середно-европейского союза мирового і специяльно против нашої монархії. Сї елементи, котрі старають ся вибити на Росиї пятно панросийскої держави одноцїльної і длятого тужать за середновічним московским станом первістним, заходять ся також вплинути на публичну опінїю, на скілько она там може бути заявлена і на офіцияльну Росию. Не хочу тут висказувати, якими средствами веде ся там русифікацийна система не лиш супротив славяньских племен: Поляків, Чехів і Русинів, але також супротив Нїмцїв, Ляпонцїв, Финів, Вірмен, Румунів і Грузинцїв. Рівнож не маю наміру, предкладати делеґациї цїлий ряд фактів, з котрих она могла би пізнати, що в наслідок впливу панславістичних елементів руско-україньский нарід в Росиї єсть винятий зпід права і позбавлений всякої можности культурно розвивати ся, бо рідна мова тамошних Русинів, котрі числять майже 18 мілїонів, прогнана зі школи і церкви, а російска цензура придавлює руску літературу і єї унеможливлює. Але позволю собі сконстатувати сей неімовірний факт, що рускі переклади латиньских і грецких клясиків, словарі і граматики, чисто наукові розвідки в рускій мові не лиш не печатають ся в Росиї, але також не сьміють бути впускані з Галичини до Росиї. Не моя річ, а також тут не місце, висказувати ся про се, в який спосіб російске правительство зможе оправдати такі зарядженя перед Европою при кінци 19-го віка, таку систему, котрої цїль зрусифікувати всї племена і замальґамувати їх в одноцїльну державу. Сї внутрішні відносини так пожалованя гідні, що липнуть ся по всї часи ганьбою в російскій історії. Думаю, що не може бути рівнодушним для австро-угорскої монархії і єї правительства, як також для свобідного розвитку тут замешкалих народностий славяньских, коли зі сторони т. зв. славяньского комітету благотворительного, єго філїй і всїляких єго аґентів, ширить ся явно пропаґанда письмом і словом в хосен сеї панславістичної системи між австрийскими Славянами, щоби їх приєднати для сеї асиміляцийної ідеї. Отсе ритє спиняє також свобідний і самостійний розвиток руского народу в австро-угорскій Монархії і шкодить інтересам державним. Не сягаючи далеко, позволю собі вказати на факт, який лучив ся недавно в часї торжеств коронацийних в Москві на бенкетї, на котрім звістний журналїст буковиньский і аґент (Григорий Купчанко) підніс тоаст на сполученє з Росиєю Славян, нидіючих під австрийским ярмом. Про се донесли всїлякі ґазети. Обовязком правительства, спинити се ритє і захоронити опінїю публичну як також маси народу перед того рода змаганями обдурюваня. А средства, котрі можуть лихо основно усунути, суть отсї: підпиранє свобідного національного і культурного розвитку всїх в нашій славній Монархії замешкалих народностий і заспокоєнє їх жадань.

Бесїдник покликав ся при тім на здорові

---

4)

НАЙДАВНІЙШІ ЛЮДИ.

II.

Що кажуть антропольоґи о Арийцях. — Доба камінна і бронзова. — Зміни, які переходила наша земля. — Доба ледова на земли і єї причини. — Старохалдейска і старовавилоньска казка про потопу. — Шайхцера сьвідок потопи.

(Дальше).

Коли в трох перших добах змін на земли, в праcтарій, старозьвіриннїй і середнозьвіриннїй, теплота на земли була значно більшою, як теперішна, то в четвертій, новозьвіриннїй она вже мало що більша від теперішної. Аж з початком четверторядної або потопової утвори в сїй добі зачинає нараз теплота зменшати ся; земля студенїє і покриває ся ледом далеко понизше обох бігунів. В Европі, де зміни на земли з того часу розсліджено дуже докладно, віднайдено дуже многі і виразні слїди, які тут лишив лїд по собі. Земля мала тогди такий самий вид як і тепер. Були вже гори як Альпи, Карпати і инші, були ростини подібні до теперішних, були зьвірята о котрих ми згадували, був наконець, як здає ся, вже перед ледовою добою і чоловік. Нараз зачинає теплота зменшати ся. Снїги в сторонах близших до бігунів і на високих горах спадають в більшій скількости і не топлять ся, бодай поволійше як звичайно. З того творять ся на бігунах і на горах великі маси леду, котрі яко ожеледці сунуть ся чим раз більше в долину. Цїла нинїшна Швеция і Норвеґія вкриває ся грубою верствою леду, котра стає чим раз грубша і грубша та плине одною великою струєю на полудне аж до Балтийского моря. Море се єсть ще нинї мілке а тоді було здаєсь ще мілче; лїд заливає і море, вода з него розступає ся а зьвірята які в нїм доси жили вигибають. Наконець виповняє ся цїле море ледом, котрий тепер приходить знов на сушу в сторони теперішної Нїмеччини і суне ся дальше. Рівночасно суне ся друга струя леду від Фінляндиї аж в сторони нинїшного Нижного Новгорода. Та струя спливає ся зі скандинавскою струєю і обі сунуть ся тепер ще дальше аж в ті сторони як нинїшні Броди і аж над Днїпро по Київ. Лїд вкриває так само нинїшну Анґлїю спливає ся з скандинавским ледом і разом вкриває північно-західну Нїмеччину, Голяндию і Бельґію та засягає аж до Франциї. Цїла половина Европи вкриває ся ледом, котрий чим дальше суне ся на полудне, тим стає тонший а далеко на півночи єсть дуже грубий. Під ледом лишають ся великі маси піску а навперід него і на нїм суне ся рівночасно величезнє камінє зі скандинавских гір.

В подібний спосіб сунуть ся ожеледці з високих гір як н. пр. з Альп. На сих горах потворились в сїй добі величезні ожеледці і сунулись чим раз більше в долину. Один, найбільший з них, сунув ся долиною теперішної ріки Родану, другий долиною ріки Рену і т. д. Цїлий простор межи Альпами а горами Юра вкрив ся був ледом, що зсунув ся з гір. Навіть на низших горах, Карпатах були ожеледці іменно же в західній їх части в Татрах і у всхідній на Чорногорі.

По слїдах, які з тої пори лишили ся, обчислено, що маса леду вкрила була яких 6 мілїонів квадратових кільометрів, отже майже дві третини Европи, а з під тої ледоватої покриви виглядали лиш денеде вершки гір. Здаєсь що верства леду на далекій півночи мусїла бути дуже груба, коли спливаючий від неї лїд заходив аж в так далекі сторони. Обчислено, що він мусїв там бути що найменше на 2000 метрів грубий. Цїла маса леду в Европі мусїла длятого пересїчно бути бодай на 1000 метрів груба, отже в нїй знаходила ся така скількість води, що коли-б той лїд був відразу стопив ся, то вода в мори підняла би ся була на 17 метрів високо. Зьвірята, котрі доси жили на півночи, мусїли посунути ся далеко на полудне і тим то поясняє ся, що н. пр. кости рена з тої доби знайдено в полудневій Франциї, де зьвіря то впрочім не знаходило ся.

Лїд той не від разу вкрив землю лиш поволи сотками а може й тисячами лїт. Суть слїди, що ожеледці, які в тій порі сунули ся з гір і з півночи від Скандинавії від часу до часу вертали ся, значить ся топили ся при долішнім кінци, а на горішнім не нарастали тілько, щоби він міг сунути ся дальше. З того виходить, що в ледовій добі були й часп, коли на земли наставала трохи більша теплота, але

погляди знатного нїмецько-австрийского полїтика, котрий цїлком справедливо каже, що лиш незрілі і необразовані народи суть небезпечностию для держави. „Лишім ми — каже він — наші полуднево славяньскі народности в їх примітивним станї а они станутъ добичию панславізму, жертвою Росиї. Славяньске племя, котрого житє є без висшого прямованя і без власної самосьвідомости а єго мова не має літератури, як легко дасть ся від росийских висланників зловити вудкою на примапу єдности расової! Противно-ж дайте славяньским племенам могучу самосьвідомість, їх житю національному сильно пульсуючий осередок, а їх мові історию, то они самі будуть боронити свою індивідуальність і не дадуть утопити ся в великім московскім морю расовім". Я уважав потрібним рівнож заявити ся за тим пересьвідченем, бо лиш в сей спосіб буде підперте і запевнене становище державне нашої Монархії, чого я, будучи Русином, щиро бажаю в інтересї мого народу і краю.

В кінцевій загальній дебатї над войсковим буджетом в австрийскій делеґациї промавляли против буджету дел. Янда, Сальвадорі, Штайнвендер, Ріхтер і Дец, а за буджетом: Тургнер, Демель, Свобода, Барвіньский і Форхер.

Дел. Барвіньский заявив, що з огляду на боєву готовість спільної армії, в інтересї державного становища Монархії та удержаня і укріпленя мира, голосує за буджетом войсковим. Бесїдник обговорював відтак некористне положенє греко-кат. войскових капелянів і жадав урльопованя вояків рільничого стану на час жнив. Вкінци згадав з признанем о прихильности, яку управа войскова оказує дрібним промисловцям та бажав, щоби й на дальше ся прихильність виявляла ся.

У відповіди на різні інтерпеляциї заявив Міністер війни бар. Кріґгаммер, що висота войскового буджету не зависить від войскового заряду і що против єго надмірних бажань були би певне виступили оба Міністри скарбу. Що-до висказуваних жалоб немов би у войску не шанували народности, то п. Міністер не може собі представити, щоби офіцири так громадно пхали ся до ческих полків, лише тому, аби переслїдувати вояків. В справі войскової карної процедури сказав п. Міністер то, що є в комисиях. Наведені випадки злого поведеня з вояками будуть строго розслїджені. Заведенє дволїтної службы в Австро-Угорщинї неможливе. Що-до дрібних промисловцїв, то войсковий заряд хоч радо їх підпирає, то однако не може іти за далеко, бо мусить мати на увазї, аби на случай мобілїзациї великі доставники могли виповнити свої обовязки. Против будови зелїзниці в Предїль (в Гориции) не має п. Міністер нїчого, однако з войскового становища мусить обставати при тім, щоби насамперед побудовано зелїзницю з Вохайн до Цельвовця і Гориції для лїпшого заосмотреня армії па видадок великого віддаленя від границї. П. Міністер заявляє, що державні зелїзницї відповіли вимогам войсковим, а зелїзницю Полудневу примушено минувшого року, аби завела у себе потрібні улїпшеня. Закид, немов би войскова управа не натискала в тій справі на Угорщину безосновний, бо угорский перевозовий табор більший як австрийский. П. Міністер війни виступив знов рішучо против цїлковитого знесеня другого року службы одноручних охотників, бо в послїднїм роцї вислїд іспитів був гірший як перше, хоч приписів іспитових не заострено. До урльопованя вояків на час жнив не може п. Міністер допустити, бо то змінило би порядок образованя рекрутів, а користь для господарства була би незначна. Коли би мало прийти до якихсь змін в умундурованю, — о чім поки-що нема бесїди — то ті зміни були би такі малі, що не мали би нїякого впливу на фабрикацию потрібних матерiялів.

По кінцевій промові справоздавця Вальтерекірхена, замкнено засїданє; слїдуюче відбуло ся вчера.

Делеґация угорска ухвалила вчера на повнім засїданю цїлий прелїмінар спільного Міністерства скарбу і замкнене рахунків з р. 1894; також ухвалено буджет воєнної маринарки.

Справи краєві

(Галицкі школи промислові і фахові.)

Краєва комісия для справ промислових на засїданю дня 14 с. м. полагодила прелїмінар видатків краєвих на цїли промислові на р. 1897 і ухвалила виказати Видїлови краєвому отсї потреби: На доповняючі школи промислові від краю 25.265 зр., від правительства 24.260 зр. На школи для промислу деревного 19.638 зр. від краю, а 8.092 зр. від правительства. На школи гончарскі 7.372 зр. від краю, 5.900 зр. від правит. На школи шевскі 3.100 зр. від краю, 1.862 зр. від правит. На ткацкі школи 23.138 зр. від краю, 17.280 зр. від правит. На школу поворозничу 880 зр. від краю, 500 зр. від правит. На школи коронкарскі і гафтярскі від краю 4.310 зр., від правит. 1.600 зр. На підмогу иншим заведеням жіночих робіт 2.720 зр. від краю, 2.650 зр. від правительства. На підмогу державним школам фаховим 5.766 зр. На загальні цїли промислового шкільництва, на прибори наукові, стипендиї, люстрациї і т. и. 33.970 зр. На адміністрацийні видатки комісиї 4.480 зр. На запомоги і позички промислові 35.000 зр. На школи і стипендиї торговельні 8.200 зр. Разом від краю 173.839 зр., а від правительства 62.144 зр. З важнїйших подробиць прелїмінаря зазначити можна підмоги для трех нових доповняючих шкіл промислових в Бучачи, Живци і на другу школу в Перемишли; підмоги для двох нових шкіл кошикарских в Войславю і Стригальцях; на уладженє і заведенє віддїлу механічного ткацтва в ткацкій школї в Коросни і 3.000 зр. підмоги для торговельної академії, котру незабаром правительство гадає отворити у Львові. Змінено орґанїзацию колодійскої школи в Камінцї Струмиловій: додатковий курс боднарства буде знесений, а з слїдуючим роком шкільним заведе ся на єго місце курс сокирництва; курс той в зимових місяцях занимати ся буде наукою теоретичною, рисунками і вправами в варстатї, а в лїтї самою тілько практикою при будовах під надзором заведеня.

остаточно знов перемагала студінь і лїд сунув ся дальше. Так само як лїд не від разу вкрив землю, так і не від разу вступив ся з неї, не стопив ся від разу, лиш поволи. З під леду виплило множество рік, котрі лучили ся разом а відтак вже одним широким руслом плили до моря. Суть слїди, що н. пр. Висла, Одра і Лаба спливали ся в сїй добі разом і устем теперішної Лаби впадали до моря.

Коли з часом весь лїд стопив ся, осталось по нїм то камінє, яке він де наніс і тим то поясняє ся, що в многих сторонах знаходить ся величезне камінє, якого подібного в цїлій сторонї нїгде не можна знайти, а котрі своїм походженем суть зовсїм ті самі, що н. пр. скандинавскі скали. То камінє називаємо загально блудними скалами, а темні люди вірять в то, що їх заніс чорт звідкись. Де лїд, посуваючись по земли, стрічав глубокі яри і кітлини, там їх виповняв, розширяв а верхом сунув ся дальше. Коли відтак з часом стопив ся, лишили ся в тих кітлинах великі озера. В той спосіб повстало богато озер скандинавских і нїмецких та озера швайцарскі як н. пр. озеро Женевске, Боденьске і др. З давних ожеледців альпейских лишились тепер ще лиш розмірно дуже малі, а з них пливуть тепер ті ріки, котрі тепер перепливають через згадані озера. Де знов на горах були кітлини, в котрих колись давно були ожеледцї, а ті ожеледцї стопили ся, там лишили ся по них менші озера, як н. пр. так звані Морскі Ока в Татрах.

Спитаймо-ж тепер, що була за причина тої студени на земли, котра дала ожеледцям на горах і на далекій півночи так розрости ся, що они остаточно величезною верствою леду вкрили землю? На то відповідь дуже трудна і всї змаганя учених не могли доси викрити зовсїм ясної і певної причини; суть на то лиш більше або менше удатні здогади. Тут мусимо ще й то додати, що і повисше поясненє, в який спосіб лїд в новозвіринний добі а підчас четверторядної утвори вкривав землю, єсть лиш здогадом, але здогадом опертим на дуже основних розслїдах і спостереженях в природї і він поясняє нам то з'явище на нашій земли бодай доси ще найлїпше і найдокладнїйше. Що же до самої причини сего з'явища то суть такі здогади:

Одні кажуть: Цїлий наш сонїчний сьвіт, сонце і всї єго планети разом посувають ся кудись в безмежнім просторі сьвіта, робить отже величезну якусь дорогу, подібно як земля около сонця. На тій дорозї приходить цїлий наш сьвіт а з ним і земля раз десь в таке місце де єсть студенїйше, то знову в місце де єсть теплїйше. Отже перед ледовою добою була земля в теплїйшім місци в просторі, підчас ледової пори зайшла в студенїйше місце, а по ледовій добі вийшла з него. Ба, але коли-б так було, то то тепло мусїло би звідкись виходити, від якогось ще иншого сонця, ще більшого як наше; тогди разом з теплом далась би нам почути і притягаюча сила того якогось сонця і хто знає, чи тогди наш сьвіт таки зовсїм не розлетїв би ся. А відтак: коли-б наша земля приходила дїйстно раз в теплїйше а другий раз в студенїйше місце в просторі сьвітовім, то більше тепло, чи більша студінь повинні би дати ся почути однаково на цїлій земли, а не лиш на двох єї кінцях, на обох бігунах. Знаємо то вже на певно, що в ледовій добі була більша студінь лиш близше бігунів і лиш там земля була вкрита ледом.

Другі знов шукають причини сего з'явища в положеню оси нашої землї до своєї дороги на около сонця. Земля, як звістно, єсть нахилена осею до своєї дороги під кутом 23 степенів і пів степеня. Се треба так розуміти: коли-б ми через цїлу дорогу землї поклали один кружок, а серединою землї межи обома бігунами другий кружок, то коли-б вісь землї не була нахилена, лиш стояла просто, кружок землї сунув би ся по кружку дороги; коли-ж би вісь землї була нахилена, то кружок землї тер би лиш боком по кружку дороги, бо був би нахилений до него і творив би з ним кут на 23 і пів степеня великий. Той кут не завсїгди єсть однаково великий; часами зменшає ся, часами збільшає ся. Тепер зменшає ся він о пів секунди (кутової) на рік і за 12.200 лїт зменшить ся на 22 степенї і 48 мінут кутових. Тогди буде лїто на північній півкули трохи коротше а зима трохи довша як на полудневій півкули. Відтак той кут стане знов більшати. В добі ледовій той кут не був менший, а хоч би й був, то ледви, чи задля того, що лїто було трохи коротше, земля вже вкрила ся заразом далеко ледом. До того ще она би й не вкрила ся була ледом коло полудневого бігуна, бо там лїто було би тогди довше а зима коротша. Наконець така зміна в нахилку оси нашої землї відбуває що 10.500 лїт, отже що 10.500 лїт мусїла би бути ледова доба, а послїдна припала би була десь на 8.700 рік перед Христом, отже на час ще не так дуже давний; ще би єї люди добре запамятали.

Ще инші ставлять иншу причину, котра вже має щось трохи за собою, а при тім єсть і длятого цікава, що помагає нам бодай в приближеню обчислити вік всїляких великих змін на земли. Причина ледової доби — кажуть они — лежить в дорозї землї доокола сонця. Дорога землї не єсть зовсїм кругла, лиш подовгасто кругла (еліпса) і длятого має два осередки (огнища) в одним знаходить ся сонце. Тота дорога не єсть завсїгди однакова, по дуже а дуже довгім часї витягає ся ще більше, стає ще більше подовгаста в один бік, а в другий звужує ся, то знов по такім самім дуже а дуже довгім часї стягає ся і стає більше кругла як подовгаста. Коли отже дорога занадто витягне ся, то земля в двох місцях відбіжить значно дальше від сонця і буде на нїй холоднїйше в лїтї і студенїйше на земли. З тих змін, які тепер переходить дорога нашої землї, обчислено, що она почала була розтягати ся в 240.000 роцї перед Христом і розтягала ся через 160.000 лїт, так, що в 80.000 роцї перед

Перегляд політичний.

Vaterland подає таку вість: Найд. Архікнязь Оттон переносить ся до Відня і замешкає в палаті на Авґартен. — Є. Вел. Цїсар з огляду на здоровлє Найд. Архікнязя Франца Фердинанда д'Есте постановив поручити Найд. Архікнязеви Оттонови справи, які доси поладжував бл. п. Архікнязь Кароль Людвик, а також часть репрезентацийних обовязків бл. п. Цїсаревича Рудольфа. Найд. Архікнязеви Оттонови будуть додані крім в. гофмайстра Двора ще два шамбеляни, з котрих один буде народности угорскої.

В нїмецкім парляментї вела ся сими днями дебата над справою знесеня закона против Єзуїтів. Канцлєр кн. Гогенльоге заявив, що доси ще Рада союзна не ухвалила нїчого в тїй справі, бо вже давнїйше повідомила та рада парлямент, що не може згодити ся на знесенє згаданого закона, а доси не зайшли ніякі обставини, котрі могли би Радї союзній дати можність займити відмінне становище.

Новинки.

Львів дня 19 червня 1896.

— **Ц. к. Дирекция руху зелїзниць державних** оповіщує: Правильний рух поїздів особових без пересїданя, як також поїздів товарових на шляху Самбір-Хирів розпічне ся знов від дня 19 червня с. р. поїздом ч. 1216.

— **Нові корони.** На памятку о тисячилїтній виставі в Будапештї велїло угорске правительство вибити мілїон нових корон, на котрих по одній сторонї зображений Цїсар Франц Йосиф в угорскім коронацийнім одязї, а на відворотній сторонї Арпад, перший король угорский, що завоював Угорщину, окружений громадкою людий. Тї корони мають вартість монет, будуть приймати ся в державних касах і в публичнім оборотї.

— **Виділ товариства „Бурса сьв. Йоана Хрестителя в Дрогобичи“** запрошує членів і тих, що хотїли би вписати ся в члени на загальні збори, котрі відбудуть ся дня 1 липня с. р. о $3^1/_2$ годинї пополудни в комнатах „Руского Касина“ в Дрогобичи з таким порядком дневним: 1) Відчитанє протоколу послїдних загальних зборів, 2) справозданє секретаря з діяльности видїлу, 3) справозданє касиера і удїленє уступаючому видїлови абсолюториї, 4) вибір предсїдателя, 6 членів видїлу і 3 заступників, 5) внесеня видїлу і поодиноких членів, удїленє видїлови інструкциї, якої в своїм урядованю повинен держати ся, 6) именованє спомагаючих членів. Того-ж дня о 7-ій годинї рано відправить ся поминальне богослуженє за померших членів товариства „Бурси“ в церкві сьв. Трійцї.

— **Самоубийство.** В густих корчах лїса лисенецкого коло Львова в місцевости званою „Дубина“ найдено оногди тїло самоубийника. На місце з'їхала комісия судово-лїкарска і сконстатувала, що тїло вже розкладало ся, та що лежало від кількох днїв, а смерть наступила від кулї револьверової. При самоубийнику найдено три листи з написию „прошу отворити“. З листів тих показало ся, що самоубийником був Каєтан Ґодфреїв учитель ґімназияльний з Бучача, що пробував тимчасово на лїченю у Львові. Причиною самоубийства була невилїчима недуга.

— **Україньский театр,** під дирекциєю Степана Морозенка, приїде сими днями в Чернівцї і дасть перше представленє ві второк дня 23-го с. м. в міскім театрі. Трупа та складає ся з двайцять кількох осіб, що грали колись на сценї Кропивницкого, Старицкого, Садовского і Саксаганьского, а виставляє опери, оперетки і драми. Доси ще жадна україньска трупа не заїздила на австрийску Русь, тому в Чернівцях дуже цікаві так на гру сего театру, як і на інтерес черновецкої та доохрестної публики до него. Представлень буде лише кілька. Певна річ, що для Русинів і черновецких мешканців такий театр буде цікавою новиною.

— **Вовки.** З староміского повіта пишуть до „Дїла“: В Бистрім зігнали сего року салаш три ґазди: Василь Пахович, Іван Андрусик і Іван Сепчишак. На салаши були вівцї майже з цїлого села: 80 дийок і 120 штук яловини. Кошару поставили спорий кусник дороги від села на поли. В ночи з 13 на 14 червня почували при кошарі Василь Пахович і Михайло Андрусик син Івана. Що лиш видоїли вівцї і забрали молоко домів, як прийшли три вовки, підсунули долїшну лату в одній лїсї, а перепуджені вівцї збивши ся в купу, вдарили по другім боцї в огорожу, розломили три прясьма (прясьмо се два коли вбиті в землю з надвору і середини для піддержаня лїс; на коли з верха накладають витку) і звалили дві лїси на землю. Тим отвором переполохані вівцї вибігли з кошари на поле, ну і вовки опинили ся між ними. Василь Паховичь вийшов з буди, зайшов до кошари, засвистав і дийки вернули ся обступивши і стиснувши его так, що не міг рушити ся. Михайло Андрусик побіг між хижі, щоби повідомити людий о нещастю. Яловину гонили вовки цїлу ніч. Ще в недїлю рано і до полудня ходили Бистряни по полях, корчах і лїсах та глядали овець. Мшанецкі пастухи бачили рано на своїх полях дві вівцї убиті, а дві живі, як ходили по горі Жукові. Рано гнали пастухи з Бистрого худобу в поле; на двох нагнав вовк 20 овець, утїкали до кошари. Вечером вже знали, яка є шкода. Чотири штуки заїли вовки, чотирох не могли віднайти, а 12 є покалїчених, декотрим повиривали стегна, порозривали гортанки. Сего року на поли напав був вовк вівцю і хотїв забрати з собою, однак пастух не дав; вовк тягнув ід собі а пастух д'собі, тай остаточно побачив вовчище, що не порадить з угурним, забрав ноги на плечі і пішов дальше долї глядати. — Такої приключки від давна не було у наших горах, аж сего року; такі напади на кошару перейшли вже в перекази на вечерницях при кудели. Правда двох вовків часто люди бачили, десь колись в зимі пропав пес з обори, лучало ся, що в осени хопили яке паця з поля, але такого розбою не робили. Ба сего року пробували дістати ся до кошари і в Мшанци. Перед трема недїлями найшли лїсні на Маґурі вовче гнїздо, було там 6 малих вовченят, 5 забрали, а одно утїкло. Лїсні занесли вовків до п. Вахля, управителя дібр і парового тартаку братів Айслерів в Липю. П. Вахель післав двох вовків до Відня Айслерам, одного до Кракова, а двох годує дома. Дає їм по 2 лїтри молока денно · купує мясо, бє ворони. Сидять в клїтцї, а таке то непоцтиве, чогo небудь гарчить. Люди повідають, що старі тому таку пакість коять, бо роз'їли ся за свою кривду. Повідають, що в Острім, горі межи Липем, Михновцем а Лютовисками, є друге вовче гнїздо.

— **Також „артист“.** За обкраденє любовницї засудив львівский суд Віктора Тавлеца на рік вязницї. Тавлец був спершу членом хору львівскої опери. Тодї пізнав ся він з якоюсь Праксєдою Кос і жив вигідно на єї кошт, доки вкінци не надоїло їй то і она зірвала з ним зносини. Тавлец виїхав зі Львова і був десь на провінциї діюрнїстом. В часї краєвої вистави вернув назад до Львова, де стрітив ся з давною любкою, котра перед ним похвалила ся, що заощадила 400 зр. Тавлец скористав з того і коли Праксєди Кос не було дома, зайшов до єї мешканя, виймив з куфра 400 зр. і щез зі Львова. Полїция дармо глядала за ним, бо він змінив назвище на „Дольский“ і виступав в провінциональнім театрі п. Мишковского. Але артистична кариєра скоро єму опротивіла і він зробив ся „аеронавтом“ (воздухоплавцем). Перший раз мав пускати ся бальоном у воздух в Коломиї. Однако зібрана публика дармо ждала на него, бо перед самим представленєм заопікувала ся „воздухоплавцем“ полїция. При розправі Тавлец признав ся до крадежи, а Праксєда Кос заявила, що не має до него ніяких претенсий. В наслїдок того й засуд випав лагідно.

Телеґрами.

Відень 19 червня. П. Мінїстер скарбу Білиньский виїздить нинї до Будапешту, аби порозуміти ся з угорским мінїстром скарбу в справі нових банкових пропозиций.

Будапешт 19 червня. Цїсар оглянув вчера знов виставу.

Рим 19 червня. Король видав декрет, котрим зносить ся стан воєнний в Еритреї.

Константинополь 19 червня. В містї Ван в турецкій Вірменїї настали знов забуреня. Погибло в бійцї до пятьдесять людий, Турків і Вірмен.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

Христом розтягнула ся найбільше і на ту пору припала на земли ледова доба. А коли в ледовій порі був і чоловік на сьвітї, то виходилоби з того, що найдавнїйші люди були вже на 80.000 лїт перед Христом, або що люди аж до наших часів жиють на земли вже що найменше 81.896 лїт.

Як сказано, сей здогад має вже щось за собою, але і против него дещо промавляє. Насамперед після новійшого обчисленя припадало ще більше розтягненє землї на роки 850.000 і 2,500.000 перед Христом. Отже в давнїйших добах змін нашої землї повинні би були настати ледові доби; тимчасом не можна з них на старійших утворах землї нігде ніяких добачити слїдів. Друга знов річ, і то найважнїйша, єсть така: обчислюваня звужень і розтягань дороги нашої землї відбувають ся лиш дуже не від давна; не знати отже, чи дїйстно дорога землї розтягає ся або звужує ся постійно і однаково та в якім часї найбільше розтягає ся або звужує ся. Коли-ж наші обчисленя з теперішности возьмемо зараз на дуже богато лїт, то легко може бути, що наше обчисленє буде недокладне, за велике або за мале.

Так отже причина ледової доби на земли позістає нам поки що неясна. Може єї дійдуть колись пізнїйші учені. Остає ся нам ще пояснити, длячого четверторядну утвору в новозьвіринній добі називають иноді також потоповою або з латиньска ділювіяльного. Давнїйші учені думали, що по ледовій добі настало нараз велике тепло на земли, весь лїд стопив ся від разу і настала велика повінь, потопа, від котрої вигинули мало що не всї люди і зьвірята на земли. До сего здогаду подала їм гадку повірка дуже старих народів Халдейцїв і Вавилонцїв. Халдейцї були старим народом і жили над Перским морем, а відтак зайшли до Вавилонії. Від них то переймили і Вавилонцї казку про потопу і списали єї. Анґлїйский подорожник і дипльомат Леард викопав в пятьдесяти роках на місци, де стояв старий Вавилон, глиняні таблички, на котрих була списана така казка: Якийсь Гасіс-Адра, що виратував ся з потопи і жив відтак вічно, розповідає героєви Ґільґамосови: Сурінак над Евфратом було вже старе місто, коли боги спустили на него потопу. На їх радї був також Еа, бог моря; він сказав до Гасіс-Адри: Ти чоловіче з Сурінака, будуй корабель і знеси туди зародки житя всїлякого рода. Гасіс-Адра вибудував корабель на 6 поверхів високий, позатикав єго з середини і вимастив земною смолою та забрав на него свою родину і всї зьвірята. Відтак замкнув двері і бояв ся вже слїдуючого дня. На другий день настала така буря, що навіть боги в небі поперепуджували ся; посїдали на мур, що доокола неба, як ті пси, що поховають хвости під себе. Відтак став падати дощ і падав шість днїв і шість ночий і всї люди потопили ся, лиш Гасіс-Адра виратував ся“. Ся казка має своє значінє, але она відносить до далеко пізнїйших часів, до катастрофи, яка була над рікою Евфратом недалеко від Перского моря, а не до потопи по ледовій добі, котрої не було.

Повисша казка дала була також суперечку межи ученими, чи знайдесь коли передпотоповий чоловік, чи нї. Майже всї казали, що нї. Аж ось швайцарский лїкар Шайхцер знайшов був в 1726 р. якесь велике закаменїле сотворінє у вапняку коло міста Енінґен, подібне до чоловіка і назвав єго „чоловіком, сьвідком потопи“. Показало ся пізнїйше, що то була величезна закаменїла салямандра (водна ящірка), Від того часу не вірив вже нїхто, щоби удало ся зайти в земли слїди найдавнїйших людий. Аж в наших часах показало ся, що сут дїйстно останки і слїди людий ще ледової доби.

(Дальше буде).

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.